

Geo Bogza în...
„D-ale carnavalului”

GEO BOGZA

Și eu m-am născut la Ploiești

Cindva, pe țărmul mării, poate că și în alte împrejurări — nu cred că va fi și scris-o — Călinescu a rostit această sentință : „clasicii nu se citesc, clasicii se citează”.

Din contextul convorbirii reieșea că, o dată învățați la școală, nimeni nu se mai întoarce la marii autori ai trecutului, dar că fiecare știe două, trei fraze din opera lor, pe care le citează la momentul potrivit, și asta le perpetuează celebritatea.

Pe ici, pe colo, și anume prin părțile esențiale... este o frază pe care mulți vor fi rostit-o, de multe ori, dintre cei ce îl vor fi citit o singură dată pe Caragiale, și chiar dintre cei ce nu-l vor fi citit niciodată.

Și totuși, nu cred că autorul **Scrisorii pierdute** face parte dintre clasicii care sînt numai citați. Probabil că, alături de Eminescu, este unul dintre cei mai citați. A spune „Miorița”, a spune „Luceafărul”,

a spune „Scrisoarea pierdută” înseamnă a numi piscurile — pe care pururi le avem sub priviri — ale geniului nostru.

Pe Caragiale, eu unul l-am citit, și cînd am vrut și cînd n-am vrut. Vreau să spun că, în decursul unei întregi vieți, rareori am pus mîna pe un volum al său, pentru a-l muta dintr-un loc în altul, fără să-l deschid la întîmplare și, o dată deschis, fără să parcurg cîteva pagini, chiar dacă le știam aproape pe dinafară — mai ales pe acelea — de multe ori ducînd lectura pînă la sfîrșitul cărții și reluînd-o apoi de la pagina întîi.

Pentru mine, Caragiale a însemnat întotdeauna ispita lecturii și autorul pe care l-am putut citi oricînd, în orice împrejurare, în orice stare de spirit m-aș fi aflat.

Pe Eminescu, la care mereu mă întorc, nu l-am putut citi totuși oricînd. Oricît de permanentă ar fi predispoziția mea lirică, trec prin perioade cînd îmi dau seama că nu sînt în stare să-l citesc, că sînt mai puțin receptiv la strălucirea de comoară a lui Moteczuma a versurilor sale. Și atunci pun cartea deoparte, așteptînd clipa cînd voi fi apt să o reiau. Iar clipa nu întîrzie să vină, răsplătindu-mă cu prisosință, îmbogățindu-mă de neînchipuit.

De atîtea ori m-am întrebat, în mine însumi și în fața celorlalți, cum aș fi putut fi român, românul care sînt, pe pămînturile și sub cerul acestei țări, fără Mihai Eminescu.

[Dar acum mă întreb cum aș fi putut fi român, românul care sînt, atunci cînd mă aflu în cetate, printre atîția oameni demni de cea mai mușcătoare ironie, dacă în sufletul meu nu s-ar prelungi o undă din sufletul lui Caragiale ?

Poate că această undă ar fi devenit mult mai înaltă decît valul liric care mă poartă prin viață, și m-ați fi numărat printre umoriști, dacă m-aș fi aplecat mai mult asupra tipologiei umane. Fiindcă și eu sînt de la Ploiești.

Dar mi-a fost dat să abdic de la spiritul acestui oraș — despre care, cu vorba lui Mateiu, s-ar putea spune că e „dat în Paște” — și să mă trag cu sufletul mai mult către Moldova.

Joi, 13 ianuarie 1972. Minus 10°.

Caragiale la Berlin, în costum de arnău

